

CAW Limburg en Limburgs Platform Vluchtelingen

Aanvulling: GEZONDHEIDSZORG

1. INLEIDING

Gezondheid situeert zich op verschillende terreinen waaronder fysieke (lichamelijke) gezondheid en psychische (geestelijke) gezondheid in de ruimste zin. Beide terreinen staan niet los van mekaar en beïnvloeden mekaar.

Vluchtelingen zijn vaak in hun land van herkomst al op de proef gesteld en de vluchtweg heeft meestal ook extreme inspanningen gevraagd, zowel fysisch als psychisch. Ook zijn de eerste maanden/jaren na aankomst heel belastend. Dit laat sporen na en vaak is hulp nodig.

In België is een **ziektekostenverzekering verplicht**. Iedereen moet bij een ziekenfonds (ziekenkas, mutualiteit) aangesloten zijn; deze regelt de gedeeltelijke terugbetaling van de gepresteerde zorgen. Vanaf de eerste dag van aansluiting is verzekering gegarandeerd.

Er zijn 5 erkende mutualiteiten en 1 neutrale hulpkas:

- Christelijke mutualiteit: <http://www.cm.be/>
 - Socialistische mutualiteit: <http://www.devooorzorg.be/limburg/Pages/default.aspx>
 - Liberale mutualiteit: <http://www.lm.be/Pages/defaultNL.aspx>
 - Onafhankelijk ziekenfonds: <https://www.oz.be/>
 - Neutraal ziekenfonds: <https://www.nzvl.be/>
 - Hulpkas voor ziekte en invaliditeitsuitkering: <https://www.hziv.be/>
- Jaarlijks moet de verzekerde een bijdrage betalen als aangesloten lid.

In Vlaanderen moet wie langdurig verblijf heeft, zich vanaf 26 jaar ook aansluiten bij de Vlaamse **zorgkas** en daarvoor jaarlijks een bijdrage betalen. In Brussel is de aansluiting niet verplicht. Met de ingebrachte bijdragen wordt een extra verzekeringsfonds aangelegd voor ernstig en langdurig zorgbehoevenden. De mutualiteit kan de aansluiting in orde brengen. <http://www.vlaamsezorgkas.be/>

De jaarlijkse bijdrage (€50) wordt verlaagd naar €25 indien je op 1 januari van het voorgaande jaar ingeschreven was en recht had op een verhoogde tegemoetkoming.

2. PROBLEMEN

Een beschikbaar en betaalbaar aanbod voor medische en psychologische hulp aan vluchtelingen en subsidiair beschermden is niet evident. De overheid investeert in projecten voor psychosociale ondersteuning, maar deze zijn tijdelijke projecten. De medische sector heeft geen extra ondersteuning gekregen.

- **Taal** is een belangrijke drempel in het aanbieden van zorgen. Indien een hulpvrager de taal niet of onvoldoende beheerst, is een tolk nodig, zowel om de vraag naar de

zorgverlener duidelijk te maken zodat deze een correcte diagnose kan stellen, als om deze met een gepaste behandeling duidelijk te kunnen maken aan de zorgvrager.

- **Bespreekbaar maken** van psychisch welbevinden of problemen is een cultureel gegeven. In sommige culturen is het niet gepast om over psychische problemen te spreken, of er bestaan geen woorden voor bepaalde gevoelens, of men gelooft in duistere machten en “hekserij”

3. TIPS

- **Verhoogde tegemoetkoming** (zie ook toolkit fiche 6): indien iemand recht heeft op een leefloon en de aansluiting bij de mutualiteit is in orde, is er recht op verhoogde tegemoetkoming. Dit recht geeft grote financiële voordelen: je betaalt minder remgeld en minder kosten bij hospitalisatie; je krijgt ook korting op openbaar vervoer. De verhoogde tegemoetkoming is herkenbaar op de klever van de mutualiteit: de code eindigt dan op '1'.
http://www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=15368
- Bij verhoogde tegemoetkoming (VT) is een **hospitalisatieverzekering** dus niet nodig. Wie geen VT heeft, moet geïnformeerd worden over de manier waarop ziekenhuizen kosten aanrekenen en over een eventuele hospitalisatieverzekering
<http://hospitalisatieverzekering.org/>
- Elke mutualiteit biedt **extra diensten en voordelen** aan zijn leden. Het aanbod verschilt per mutualiteit. Een vrijwilliger kan helpen nagaan wat voor betrokkene het belangrijkste is. Meer info vind je op de website van de verschillende mutualiteiten (zie hierboven).
- OCMW's hebben een **fonds voor sociale en culturele participatie** waarin ze ook paramedische kosten zoals vb. logopedie, orthodontie e.d. kunnen ten laste nemen. Er zijn geen vaste bedragen en voorwaarden voor en de aanvragen worden per dossier apart bekeken. Het is altijd de moeite waard om hiervoor een aanvraag te doen bij het OCMW van de bevoegde gemeente.

Zorgsysteem en betalingen

- Vrijwilligers kunnen best met vluchtelingen praten over **ons zorgsysteem dat normaal begint met de huisarts**. Een patiënt gaat normaal eerst op raadpleging bij een huisarts, de huisarts onderzoekt en wijst, indien nodig, door naar een specialist voor gespecialiseerde hulp.
- Spoeddiensten van ziekenhuizen zijn alleen bedoeld voor ongevallen en zeer dringende gevallen. Een overzicht van ziekenhuizen in België staat op volgende site:
<https://www.zorgkwaliteit.be/>
- Een patiënt moet altijd zijn identiteitskaart en een klevertje van de mutualiteit meenemen. Door het klevertje ziet de arts of de patiënt verhoogde tegemoetkoming heeft. Eventueel kan de patiënt dit zelf aangeven en vragen dat hij slechts 1€ remgeld moet betalen.

Het is interessant om een **Globaal Medisch Dossier** te laten aanmaken. Daardoor krijgt de patiënt vermindering op het remgeld, maar worden ook onnodige onderzoeken vermeden.
https://www.belgium.be/nl/gezondheid/medische_kosten/globaal_medisch_dossier

Tandzorg

- Iedereen moet jaarlijks op controle bij de **tandarts**. Jaarlijkse preventieve tandzorg wordt volledig terugbetaald door de ziekenfondsen.

Voor kinderen onder de 18 jaar wordt ook de basistandzorg volledig terug betaald. Tenminste als het kind jaarlijks naar de tandarts gaat. Als de tandarts zich houdt aan de tarieven die officieel afgesproken zijn met ziekenfondsen, is die basistandzorg dus helemaal gratis. Beugels worden echter maar gedeeltelijk terugbetaald.

<http://www.inami.fgov.be/nl/themas/kost-terugbetaling/door-ziekenfonds/individuele-verzorging/Paginas/tandzorg-kinderen.aspx#.WcpWVLJJaHs>

- Tandartsen en ook huisartsen hebben soms een patiëntenstop. In een **polikliniek** kan altijd een afspraak gemaakt worden voor medische zorgen, ook al ben je geen lid van de Voorzorg. <http://www.polikliniekendevoorzorg.be/>

Geestelijke gezondheidszorg

- In de **Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGGZ)** kunnen zowel volwassenen als kinderen terecht voor begeleiding bij psychische problemen
- **Solentra** vzw (Solidariteit en Trauma), verbonden aan het UZ Brussel, is gespecialiseerd in diagnostische en therapeutische ondersteuning van vluchtelingen, migrantenkinderen en hun familie. Zie <http://solentra.be/>
Solentra biedt gratis begeleiding aan vluchtelingenkinderen met psychische problemen. Volwassenen kunnen tegen betaling bij Solentra terecht. Solentra heeft eigen tolken.

4. REGIONAAL AANBOD LIMBURG

- **Buddy bij de wieg** is een project waarbij studenten vroedkunde en sociaal verpleegkundige kwetsbare gezinnen ondersteunen tijdens de zwangerschap, geboorte en kraamperiode. Dit aanbod is gratis.
<http://zwangerenbevallen.be/professionelen/buddy-bij-de-wieg/>
- Traumazorg Limburg biedt gespecialiseerde begeleiding na traumatische en schokkende gebeurtenissen bij volwassenen en kinderen: <http://www.traumazorglimburg.com/>